

“ตับแข็ง” ตัวการร้ายทำลายตับ

ศูนย์ : ศูนย์ทางเดินอาหารและตับ

บทความโดยแพทย์ : นพ. สมบุญ รุ่งจิรฉนวนนท์

นอกจากเรื่องของไขมันพอกตับ ยังมีเรื่องสาเหตุอื่นที่ทำให้ตับแข็ง ซึ่งที่พบบ่อย คือ ไวรัสตับอักเสบบี ไวรัสตับอักเสบซี และแอลกอฮอล์ หรือการดื่มเหล้า เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดภาวะโรคตับแข็ง เมื่อเกิดตับแข็งก็จะมีความเสี่ยงที่ทำให้เกิดมะเร็งตับได้ โดยคนที่เป็นตับแข็งในช่วงแรกจะไม่ค่อยแสดงอาการเท่าใดนัก เพราะตับถือว่าเป็นอวัยวะที่ใหญ่ที่สุดในร่างกาย หากจะเริ่มมีอาการตับแข็งให้เห็น ตับต้องเสียไปเกินกว่า 80 เปอร์เซ็นต์แล้ว

สำหรับผู้ที่เป็ตับแข็ง จะมีอาการดังนี้ อาการท้องมาน อ่อนเพลีย เพลียแรง ตาเหลือง ตัวเหลือง ผอม แต่พุงโล ในผู้ชายก็อาจจะมีอาการขนตามตัวร่วง ตรวจร่างกายก็จะพบว่า ตาเหลือง ตัวเหลือง มีน้ำปุ่ม มีเส้นเลือดขยายตัวที่หน้าอกหรือตามหัวไหล่ เหมือนเป็นเส้นใยแมงมุม เป็นเส้นเลือดฝอยเล็กๆ บางคนก็มีน้ำในท้อง ซึ่งมีโอกาสที่จะติดเชื้อง่าย บางคนอาจมีภาวะแทรกซ้อนได้ เช่น อาเจียนเป็นเลือด

จะรู้ได้อย่างไรว่ามีโอกาสเป็นตับแข็งหรือไม่?

ต้องมาตรวจว่า มีความเสี่ยงที่จะเป็นตับแข็งหรือไม่อย่างไร เช่น มีภาวะไขมันพอกตับหรือไม่ เป็นไวรัสตับอักเสบบี ไวรัสตับอักเสบบีหรือไม่ ดื่มเหล้าประจำหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ป่วยระยะแรกๆ จะไม่มีอาการใดๆ โดยมักตรวจพบหรือทราบได้จากการตรวจสุขภาพประจำปี เช่น มีค่าตับผิดปกติ ตรวจพบว่ามีไวรัสตับอักเสบบี มีไวรัสตับอักเสบบี หรือ มีไขมันพอกตับ ซึ่งคนไขกลุ่มนี้มีโอกาสพัฒนาเป็นตับแข็งได้

อย่างไรก็ตามหากจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงอาจต้องคอยหมั่นตรวจเช็คตับเป็นระยะ รวมถึงการอัลตราซาวด์ตับเป็นระยะๆ ด้วยเช่นกัน เพื่อจะได้เฝ้าระวังการเกิดมะเร็งตับ

ตรวจพังผืดในตับด้วย "ไฟโบรสแกน"

ปัจจุบันมีการตรวจพังผืดในตับ เพื่อตรวจภาวะตับแข็งที่ชัดเจนมากขึ้น หรือที่เรียกว่า "ไฟโบรสแกน" (Fibro Scan) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีไซมาไมนาในนี้ ในช่วงระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมา เป็นส่วนที่ช่วยวินิจฉัยภาวะตับแข็ง และช่วยดูในเรื่องไขมันในตับได้ด้วย สมัยก่อนหากจะดูว่าตับแข็งรุนแรงมากน้อยเพียงใด จะต้องใช้วิธีการเจาะเนื้อตับออกมาดู โดยไซเข็มเจาะเนื้อตับออกมา เพื่อให้แพทย์อ่านชิ้นเนื้อตับ และดูว่ามีตับแข็งรุนแรงเพียงใด แต่ทว่าเจาะชิ้นเนื้อตับมีความเสี่ยงสูง ที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ จึงมีการใช้เครื่องมือไฟโบรสแกนมาทดแทน ซึ่งมีความปลอดภัยขึ้น ได้ผลดีน่าเชื่อถือ

ในกรณีที่ยังไม่มีภาวะตับแข็ง แต่เป็นไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรังระยะต้น หรือเป็นตับแข็งระยะแรก ควรพยายามหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงทั้งหลาย เช่น หยุดดื่มเหล้า หันมาออกกำลังกายและควบคุมอาหาร หากเป็นไวรัสตับอักเสบบี ไวรัสตับอักเสบบี ควรเข้ารับการรักษา ซึ่งจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงการเกิดภาวะตับแข็งได้